

Leidraad subspecialisatie Voortplantingsgeneeskunde (VPG)

22 november 2023

aanpassing 29 december 2025 (zie disclaimer pag. 2)

INITIATIEF

Nederlandse Vereniging voor Obstetrie & Gynaecologie (NVOG)
- pijler Voortplantingsgeneeskunde (VPG)

Colofon

Leidraad subspecialisatie Voortplantingsgeneeskunde (VPG)

Disclaimer 15 december 2025

In de Leidraad Subspecialisatie Voortplantingsgeneeskunde van 22 november 2023 is 13 mei 2024 een handreiking van tijdelijk karakter gedaan aan professionals die geen officieel fellowship hebben gevolgd en daarom niet als subspecialist VPG staan geregistreerd. Zij kregen de mogelijkheid om via een portfolio aan te tonen dat zij als gynaecoloog over vergelijkbare expertise beschikken en daarmee dezelfde verantwoordelijkheden kunnen dragen als een subspecialist VPG. Na een positieve beoordeling van hun portfolio mogen deze specialisten de titel 'Gynaecoloog met vergelijkbare expertise als een subspecialist VPG' voeren. Inmiddels is de deadline voor het indienen van de portfolio's verstreken.

© 2025 Nederlandse Vereniging voor Obstetrie & Gynaecologie

Mercatorlaan 1200, 3528 BL Utrecht

Tel. 088 134 47 00

E-mail: kwaliteit@nvog.nl

website: www.nvog.nl

Utrecht, 22 november 2023, aanpassing 29 december 2025

Alle rechten voorbehouden

De tekst uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën of enige andere manier, echter uitsluitend na voorafgaande toestemming van de uitgever. Toestemming voor gebruik van tekst(gedeelten) kunt u schriftelijk of per e-mail en uitsluitend bij de uitgever aanvragen. Adres en e-mailadres: zie boven.

Opstellers:

Prof. dr. A. Hoek, gynaecoloog Voortplantingsgeneeskunde, UMC Groningen (UMCG)
Prof. dr. A. Nap, gynaecoloog Voortplantingsgeneeskunde, Radboud UMC
Dr. A.E.P. Cantineau, gynaecoloog Voortplantingsgeneeskunde, UMC Groningen (UMCG); lid College voor Vervolgopleidingen
Dr. J.P. de Bruin, gynaecoloog Voortplantingsgeneeskunde, Jeroen Bosch Ziekenhuis (JBZ) (transport IVF-kliniek);
Dr. G. Teklenburg, gynaecoloog Voortplantingsgeneeskunde, Isala Klinieken Zwolle

Geconsulteerd:

Bestuur Pijler Voortplantingsgeneeskunde (VPG)
Hoogleraren Voortplantingsgeneeskunde / opleiders subspecialisten niet universitair
Special Interest Groups van de pijler VPG (via voorzitters)
College Vervolgopleidingen
Koepel opleiding
Commissie kwaliteitsdocumenten
Commissie Kwaliteitsvisitatie
Beroepsbelangen Commissie (BBC)
Fellows Voortplantingsgeneeskunde
Bestuur NVOG
Commentaarperiode NVOG-leden mei/juni 2023

Inhoudsopgave

1. Achtergrond/ historie	5
2. Omschrijving vakgebied Voortplantingsgeneeskunde	7
3. Definities / verantwoordelijkheden	7
4. Doel Subspecialisatie	8
5. Eisen aan een opleidingsinstelling fellows VPG	9
6. Eisen aan het multidisciplinaire team/eisen aan de opleiders subspecialisten VPG	10
7. Kwaliteitsbewaking subspecialistische opleidingsinstelling en voortgang fellowship	11
8. Erkenning en registratie als subspecialist VPG door college vervolgoopleidingen	11
9. Herregistratie als subspecialist VPG niet meer van toepassing sinds 2015	12
10. Behoefteraming Subspecialisten VPG	13
11. Eindtermen: zie portfolio met eindtermen (vs 4-3-2022)	14
12. Referentie	14

1. Achtergrond/ historie

Deze leidraad vervangt de "[Nota subspecialisatie Voortplantingsgeneeskunde](#)" uit 2004. Het doel van de geactualiseerde leidraad subspecialisatie VPG (Voortplantingsgeneeskunde) is het borgen van kwaliteit van zorg over het gehele spectrum Voortplantingsgeneeskunde (lokaal waar het kan en centraal waar het nodig is). Dit betreft patiënten met voortplantingsstoornissen, aan endometriose gerelateerde voortplantingsstoornissen en gynaecologisch endocrinologische pathologie, inclusief kinder- en adolescenten gynaecologische pathologie, endocriene pathologie van de (peri-) menopauze, anticonceptiezorg en zorg voor de jonge zwangerschap in Nederland.

Binnen de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie & Gynaecologie (NVOG) is er een langlopende ontwikkeling rondom definiëring en formalisering van subspecialisaties. Reeds in 1986 werd het plan "Differentiatie in de opleiding" aangenomen. Na discussie stelde het Concilium in 1989 een commissie "Differentiatie Voortplantingsendocrinologie & Vruchtbaarheidsonderzoek" in, die de opdracht kreeg om een voorstel tot differentiatie in de opleiding uit te werken. Een nota verscheen onder leiding van Prof. Schoemaker, echter dit leidde niet tot implementatie van de voorgestelde differentiatie. In 2003 werd "de nota Aandachtsgebied en subspecialismen" aangenomen in de Algemene Leden Vergadering (ALV) van de NVOG. Deze nota stelde dat een subspecialist na een erkende opleiding specifieke kennis en vaardigheden heeft en daarvoor gecertificeerd is en werkt binnen een voor het subspecialisme erkend centrum.

In de ons omringende landen, zowel in het Verenigd Koninkrijk (Royal College of Obstetricians & Gynaecologists (RCOG)), Duitsland (Deutsche Gesellschaft für Gynäkologie und Geburtshilfe (DGGG)) en Frankrijk (Collège National des Gynécologues et Obstétriciens (CNGOF)) werden subspecialisaties ontwikkeld. Terwijl in Europees verband de European Board and College of Obstetrics and Gynaecology (EBCOG) en de European Society of Human Reproduction and Embryology (ESHRE) in een "Contract of Collaboration"¹ in november 2000 de basis legden voor een Europese structuur. Op 1 november 2004 werd "de [nota subspecialisatie voortplantingsgeneeskunde](#)" aangenomen in de ALV en gepubliceerd op de NVOG-website. De uitgangspunten van het subspecialisme VPG sloten aan bij de "[Nota organisatie van de Voortplantingsgeneeskunde](#)" (2003). In de jaren daarna konden gynaecologen, die meenden aan de eisen te voldoen van een "subspecialist VPG" en tenminste 0.5 fte binnen dit deelgebied zorg verleenden, zich via het zogenaamde "grandfather / grandmother" principe laten registreren als subspecialist VPG (N=64 in 2008; bron NVOG ledenboek). Velen zijn inmiddels niet meer werkzaam. In de tussentijd zijn er in de Universiteit Medisch Centra (UMC's) (in samenwerking met een enkele Samenwerkende Topklinische opleidingsZiekenhuizen (STZ ziekenhuis met vergunning voor IVF (In vitro fertilisatie)), "subspecialisten VPG" opgeleid en als zodanig door de commissie subspecialisatie geregistreerd.

In 2009 werd de "Raamnota subspecialisaties NVOG" gemaakt met de bedoeling dat die o.a. de "nota subspecialisatie VPG" en de andere nota's van de subspecialisaties gynaecologische oncologie en perinatologie zou vervangen. Deze raamnota is nooit aangenomen in de ALV terwijl de hoogleraren VPG indertijd wel een addendum hadden gemaakt voor het subspecialisme VPG aansluitend op deze raamnota.

In 2014 is een nieuw "College Vervolgopleidingen" (opvolger van de "Commissie Subspecialisatie") opgericht om toezicht te houden op de kwaliteit van de vervolgopleidingen en registratie van subspecialisten. De leidraad van het [College Vervolgopleiding NVOG 2021](#)² stelt dat de subspecialist medisch inhoudelijke veilige zorg bij hoog complexe, laagfrequente dan wel gecentraliseerde zorg binnen haar subspecialisatie levert. Daarnaast is een rol weggelegd voor de subspecialist in het continu verbeteren van zorg door innovatie en uniformering van zorgprotocollen, gebaseerd op solide wetenschappelijke onderbouwing. Bovendien wordt van de subspecialist verwacht dat zij zorgdraagt voor het opzetten en in stand houden van samenwerkingsverbanden (netwerkgeneeskunde) waarin de patiënt centraal staat, de beste zorg krijgt en onnodige zorg vermeden wordt".

Aansluitend op deze leidraad van het “College Vervolgopleidingen” heeft de pijler VPG haar eigen (concept) nota van 2004³ geactualiseerd. Daarbij is het van belang deze “Leidraad Subspecialisatie Voortplantingsgeneeskunde (VPG)” aan te laten sluiten bij het Landelijk Opleidingsplan voor Gynaecologie en Obstetrie (LOGO). De wettelijke bepalingen en eisen die van toepassing zijn op het verrichten van IVF, alsmede de kwaliteitseisen die van toepassing zijn zoals vastgelegd in de [Kwaliteitsnorm IVF van NVOG en KLEM 2023](#)⁴ en de [Nota Eisen Normen voor Instellingen](#) (NENI 1.0 2015)⁵.

De pijler VPG onderschrijft daarmee de noodzaak tot kwaliteitsborging en is van mening dat bovengenoemde eisen ten aanzien van inzet van subspecialisten VPG voor alle IVF-centra, transport- en satellietklinieken worden gerealiseerd.

In het huidige tijdsgewricht van het Landelijke Opleidingsplan Gynaecologie en Obstetrie (LOGO) met een basisopleiding van vier jaar en twee jaar differentiatie, kunnen gynaecologen in opleiding al een differentiatie doen binnen de VPG. Het portfolio dat de AIOS (arts in opleiding tot (medisch) specialist) hiermee opbouwt, kan meegenomen worden in een opleidingscontinuüm tussen differentiatie, via een fellowship naar registratie als subspecialist.

2. Omschrijving vakgebied Voortplantingsgeneeskunde

Voortplantingsgeneeskunde (VPG) is dat onderdeel van de Obstetrie en Gynaecologie dat zich richt op diagnostiek en behandeling van problemen op het gebied van de voortplantingsendocrinologie en fertiliteit in alle fasen van het leven. Het omvat alle medische interventies die bijdragen aan het ongestoord laten verlopen van voortplanting, inclusief ART, gameet/embryodonatie en draagmoederschap (zwangerschappen tot en met 1e trimester), het beschermen van het vermogen tot voortplanting, het herstellen van stoornissen in de voortplanting en het voorkomen voortplanting (anticonceptie). Daarnaast omvat de VPG de reproductieve endocrinologie van puberteit en adolescentie, van de fertiele levensfase (inclusief zwangerschap) en van climacterium en postmenopauze, inclusief voortplantingshormonen producerende tumoren. De subspecialist VPG levert veelal een bijdrage aan de diagnostiek van patiënten met een geslachtelijke ontwikkelingsstoornis in alle leeftijden van neonatus tot volwassenen en heeft specialistische kennis van kinder- en adolescenten gynaecologische pathologie. De subspecialist VPG is een gynaecoloog die in staat is patiënten met complexe problematiek op het gebied van de VPG adequaat te behandelen en minstens 0.5 fte van zijn tijd besteedt aan VPG-gerelateerde zorg. De subspecialist VPG werkt in een centrum waar de voor het uitoefenen van de VPG essentiële diagnostische en therapeutische faciliteiten voorhanden zijn (IVF-centrum) of in een kliniek voor transport- of satelliet-IVF.

3. Definities/verantwoordelijkheden

De gynaecoloog die in opleiding is tot subspecialist VPG wordt aangeduid als *fellow VPG*.

Een subspecialist VPG heeft een vooraf bij het College Vervolgopleidingen ingediend opleidingsplan succesvol gevolgd (en heeft hier op gereflecteerd) en is vervolgens na toetsing van de behaalde competenties zoals vastgesteld in het portfolio erkend als “subspecialist VPG” door het “College Vervolgopleidingen”.

Opleiding fellowship vindt plaats in en onder verantwoordelijkheid van een erkende opleider voor fellows VPG in één van de acht universitaire opleidingscentra voor fellows VPG, eventueel in samenwerking met een niet-universitaire IVF-kliniek, die eveneens de opleidingsbevoegdheid heeft tot het opleiden van AIOS gynaecologie, of een in het buitenland erkende opleidingskliniek (EBOCG/ESHRE gecertificeerde kliniek, waarbij bij een volledig in het buitenland afgelegd fellowship ook het Europese examen dient te worden afgelegd).

Pijlerbestuur VPG

Het Pijlerbestuur van de pijler VPG is verantwoordelijk voor de beschrijving van de inhoud van het fellowship, de periodieke evaluatie en update van het basisportfolio van een fellowship, voor de beschrijving van de competenties waarover de fellowopleider dient te beschikken en de voorwaarden die gesteld worden aan de opleidingsinstelling voor vervolgopleidingen. Het College Vervolgopleidingen toetst of voldaan wordt aan deze eisen bij het beoordelen van een aanvraag voor een fellowship VPG².

Opleider fellow VPG is een ervaren geregistreerd subspecialist VPG (meer dan vijf jaar gynaecoloog), gepromoveerd en kundig in het opleiden en geregistreerd bij het College Vervolgopleidingen (aanmelding met curriculum vitae ter toetsing) (zie pag. 10). Zie voor de eisen voor opleider ook het document van de KNMG '[competentieprofiel van de opleider en leden van de opleidingsgroep](#)'.

IVF-centrum

Een IVF-centrum is een instelling conform de Wet toelating zorginstellingen (hierna: Wtzi) die beschikt over een vergunning ex artikel 5 Wbmv voor het verrichten van alle fasen van de behandeling met IVF⁴.

Transport-IVF / Satelliet-IVF; een aan IVF-centrum verbonden instelling conform de WTZi en kwaliteitsnorm IVF⁴,

4. Doel subspecialisatie

Het doel van de subspecialisatie VPG is:

1. Het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van de zorg m.b.t. het gehele zorgpad, innovatie en uniformering van zorgprotocollen gebaseerd op wetenschappelijke onderbouwing en het samenwerken in netwerken, voor optimale zorg voor patiënten met problemen op het gebied van de VPG;
2. Transparantie naar patiënten en andere stakeholders over de kwalificaties en competenties van de geregistreerde subspecialist VPG.

Ad. 1.

Dit doel wordt nagestreefd door middel van:

- het vergroten en stimuleren van kennis, vaardigheden, faciliteiten, onderwijs, opleiding en research op het gebied van de VPG;
- het stimuleren van regionale samenwerking en concentratie van gespecialiseerde expertise en klinische faciliteiten, wanneer dit de patiënten ten goede komt;
- het ontwikkelen van een nauwe samenwerking met andere disciplines betrokken bij de zorg voor deze patiënten;
- het stimuleren van getalenteerde assistenten in de richting van de VPG;
- het bevorderen van de implementatie van wetenschappelijke bevindingen naar de kliniek; volgens de principes van evidence-based medicine;
- het borgen van voldoende kennis op gebied van wet en regelgeving die betrekking heeft op het domein van de VPG.

Ad. 2.

Na afronding fellowship wordt de fellow geregistreerd als subspecialist VPG conform de procedure "[leidraad College Vervolgopleidingen](#)".

5. Eisen aan een opleidingsinstelling fellows VPG

Een opleidingscentrum voor fellows VPG dient te voldoen aan de algemene eisen gesteld aan de opleidingsinstelling voor het opleiden van AIOS gynaecologie opgesteld door de Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten (RGS) en NVOG.

Daarnaast gelden specifieke eisen:

- Het fellowship VPG is modulair opgebouwd en vindt plaats in en onder verantwoordelijkheid van één van de acht universitaire opleidingscentra voor fellows VPG, eventueel in samenwerking met een niet-universitaire IVF-kliniek, die eveneens de opleidingsbevoegdheid heeft tot het opleiden van AIOS in een samenwerkingsverband met een UMC, of een in het buitenland erkende opleidingskliniek (EBOCG/ ESHRE gecertificeerde kliniek, waarbij bij een volledig in het buitenland afgelegd fellowship ook het Europese examen dient te worden afgelegd);
- Indien de opleiding deels buiten een UMC plaatsvindt, wordt in het opleidingsplan van de fellow opgenomen welke modules in welk centrum worden afgerond. Het College Vervolgopleidingen NVOG stelt dat met het oog op continuïteit van begeleiding van de fellow, niet meer dan drie verschillende instellingen betrokken dienen te worden bij de opleiding;
- Buitenlandse fellowships kunnen alleen onder auspiciën van een subspecialist uit een opleidingsziekenhuis en met een opleidingsprogramma minstens conform de voorwaarden van een Nederlands fellowship gevolgd worden. Voorwaarde is de betrokkenheid van een Nederlandse instelling en Nederlandse opleider van de fellow. Vooraf dienen leerdoelen, eindtermen en toetsing besproken te zijn met opleider en ingediend te zijn bij het College Vervolgopleidingen;
- Het opleidingscentrum moet voldoen aan de [kwaliteitsnorm IVF](#) van de NVOG en KLEM 2023; en aanvullend:
- Het opleidingscentrum moet beschikken over één of meer researchactiviteiten, waarbinnen de fellow VPG ervaring kan opdoen in het verrichten van wetenschappelijk onderzoek;
- Het aanwezig zijn van andere subspecialistische opleidingen strekt tot aanbeveling.

6. Eisen aan het multidisciplinaire team/eisen aan de opleider subspecialisten VPG

De opleider subspecialisatie VPG is direct verantwoordelijk voor de subspecialistische opleiding, en dient een erkend subspecialist VPG te zijn, die:

- Ten minste vijf jaar actief is binnen de VPG, gepromoveerd, aantoonbaar wetenschappelijk actief blijkend uit (curriculum vitae) (CV);
- Beschikt over voldoende didactische kennis en ervaring, aantoonbare kwalificaties op dit terrein heeft, blijkend uit een CV, behaalde kwalificaties onderwijs of portfolio;
- Minimaal voor 0.75 fte aangesteld is binnen het opleidingscentrum waar de subspecialistische opleiding VPG plaatsvindt;
- Actief betrokken is bij de zorg voor patiënten met VPG-problematiek;
- Actief betrokken bij het kwaliteitsbeleid binnen de VPG;
- Lid is van de NVOG en actieve deelname aan relevante werkgroepen van de pijler VPG;
- Lid is van de ESHRE en/of American Society for Reproductive Medicine (ASRM);
- Voortdurend academisch actief is, bijvoorbeeld blijkend uit publicaties, voordrachten, lidmaatschappen, bestuurs- en adviestaken en redacties van wetenschappelijke tijdschriften.

Naast de opleider subspecialisatie VPG dient er nog ten minste één andere subspecialist VPG met aantoonbare opleidings-en/of -onderzoekscompetenties (blijkend uit behaald Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) of Basiscursus Regelgeving en Organisatie voor Klinisch Onderzoekers (BROK) certificaat) bij de opleiding betrokken te zijn en ten minste twee klinisch embryologen met verantwoordelijkheid voor het laboratorium voor geassisteerde voortplanting. Ook van deze stafleden wordt verwacht dat zij blijf geven van voortdurende klinische en wetenschappelijke activiteiten op het gebied van de VPG. Voor die expertise die niet tot het aandachtsgebied van de opleider(s) behoort, dienen vaste consultants binnen de opleidingsinrichting beschikbaar te zijn (zoals genoemd onder eisen opleidingscentrum).

Opleiders subspecialisatie VPG moeten zich aanmelden bij het College Vervolgopleidingen door middel van een brief en CV om geregistreerd te worden als opleider. Aanmelding kan plaatsvinden nadat de opleider is goedgekeurd door het pijlerbestuur VPG, volgens de eisen van de NVOG (zie KNMG '[competentieprofiel van de opleider en leden van de opleidingsgroep](#)').

Het verdient aanbeveling om ook een plaatsvervangend opleider te registreren met aantoonbaar vergelijkbare competenties ten behoeve van de continuïteit van de opleiding van de fellow.

7. Kwaliteitsbewaking subspecialistische opleidingsinstelling en voortgang fellowship

De voortgang in de opleiding van de fellow VPG wordt bewaakt door het houden van halfjaarlijkse voortgangsgesprekken tussen opleider en fellow (tekenen en voorzien van datum) aan de hand van het bijgehouden portfolio fellow VPG (zie bijlage portfolio), waarvan de fellow een reflectieverslag maakt ten behoeve van uiteindelijke registratie als subspecialist. Het reflectieverslag wordt gedateerd en getekend/ digitaal geaccordeerd door zowel de fellow als de opleider.

Een opleidingsvisitatie vindt plaats van de instelling in het kader van de opleiding tot algemeen gynaecoloog (AIOS), conform de vigerende regelgeving hieromtrent. Er vindt geen aparte visitatie plaats voor de vervolgopleidingen.

Daarnaast vindt iedere vijf jaar, of vaker indien noodzakelijk, de NVOG kwaliteitsvisitatie plaats (volgens de NVOG- en NENI-normen).

De erkenning van een kliniek als opleidingsplek voor fellows valt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van de Pijler VPG op basis van de in de leidraad subspecialisatie VPG beschreven voorwaarden².

De evaluatie van de opleiding van fellows VPG is een taak van de NVOG.

8. Erkenning en registratie als subspecialist VPG door het College Vervolgopleidingen

Voorafgaande aan het fellowship, of in ieder geval binnen zes maanden na de start van het fellowship VPG, dient de fellow zijn of haar opleidingsplan met leerdoelen, een CV en brief ondertekend door de opleider van de subspecialistische opleiding en een aanmeldformulier, in bij het College Vervolgopleidingen. Deze beoordeelt het opleidingsplan en geeft eventuele feedback. Pas na goedkeuring door het College kan afronding van het fellowship leiden tot registratie tot subspecialist.

De erkenning van de kandidaat tot subspecialist VPG is een taak van het College Vervolgopleidingen. Dit College toetst op de vooraf gestelde leerdoelen aan de hand van evaluatiemomenten en het bijgehouden portfolio, of de eindtermen van de opleiding door de fellow behaald zijn. Er vindt een eenmalige registratie als subspecialist VPG plaats door het College Vervolgopleidingen.

9. Herregistratie subspecialist VPG niet meer van toepassing sinds 2015

Historie

In de jaren na de publicatie van de Nota subspecialisatie VPG in 2004 werd het voor leden van de NVOG mogelijk zich volgens het zgn. “grandfather/grandmother” principe zich in te laten schrijven als subspecialist, mits werd voldaan aan een aantal minimale eisen, in het register voor subspecialisme door de Commissie Subspecialisatie van de NVOG. Dat wil zeggen dat iedere gynaecoloog die zich bekwaam achtte als subspecialist VPG en die voor meer dan 0.5 fte de VPG beoefende zich kon laten registreren als subspecialist VPG. Herregistratie als subspecialist, door deze commissie was mogelijk na het indienen van een portfolio met daarin de beschrijving van de werkzaamheden en tijdsbesteding aan subspecialistisch werk, lidmaatschappen subspecialistische verenigingen, onderwijs en onderzoeksactiviteiten. Indien een subspecialist meer dan vijf jaar niet had gewerkt in een erkend centrum of transport- of satellietkliniek of meer dan vijf jaar minder dan 0.5 fte had besteed aan het subspecialisme, verviel de registratie en vond geen herregistratie plaats. In 2008 waren er N=64 subspecialisten VPG op basis van deze regelgeving geregistreerd als subspecialist VPG (*bron: NVOG ledenboek 2008*). In 2014 vond de ALV van de NVOG herregistratie van subspecialisten niet haalbaar en heeft dit niet goedgekeurd en daarmee is de herregistratie afgeschaft vanaf 2015. In 2021 telde het register van subspecialisten VPG: N=57 leden (*bron NVOG; College Vervolgopleidingen*).

Subspecialisten VPG; “bekwaam is bevoegd”

Geregistreerde subspecialisten VPG kunnen een portfolio bijhouden dat leidend is voor het aantonen van zijn of haar bekwaamheid ([leidraad College Vervolgopleidingen NVOG 2021](#))². “De (sub)specialisten zijn zelf verantwoordelijk voor het aantoonbaar kunnen maken van bekwaamheden. Het gaat dan niet alleen om de bezochte congressen en cursussen, maar ook om klinische activiteiten en verrichtingen. Tijdens de jaargesprekken of intercollegiale toetsing in de vakgroep of coöperatie zal dit besproken kunnen worden en de basis zijn voor het vervolg van de werkzaamheden van de subspecialist. Iedere zorgverlener weet welke zorg hij/zij mag en kan verlenen en handelt daarnaar (reflectieve professional, bekwaam = bevoegd). Bij kwaliteitsvisitaties kan, naast het jaarverslag, het toetsen van volumenormen (NENI), complicatieregistratie, aantoonbare betrokkenheid bij kwaliteitsbeleid etc., inzicht geven in aantoonbare bekwaamheid van de subspecialist. Een portfolio van een subspecialist kan opvraagbaar zijn door de leden van de kwaliteitsvisitatie.

10. Behoefteraming Subspecialisten VPG

Er is gekozen voor een globale minimale behoefteraming van subspecialisten VPG. Uitgegaan wordt van een minimum van twee subspecialisten in de acht universitaire centra (totaal N=16), gemiddeld twee (conform de kwaliteitsnorm IVF 2023)⁴ in de overige acht niet-universitaire IVF-centra / ZBC (Zelfstandig Behandelcentrum) (N=16). Totaal zijn er dan minimaal 32 subspecialisten nodig voor 16 IVF-centra.

Er zijn N= 26 transport- en zes satellietklinieken, die ieder tenminste één subspecialist dienen te hebben (totaal 32 subspecialisten in transport/satelliet klinieken).

Totaal zijn er dus ten minste 64 subspecialisten nodig voor een volledige bezetting van de klinieken conform de kwaliteitsnorm IVF.

Indien alle klinieken voldoen aan de gestelde eisen van het aantal subspecialisten zoals hierboven geschetst, dan is vervanging van 5% op jaarbasis nodig. Dit betekent een instroom van N=3 fellows per jaar. Gelet op het feit dat er meer subspecialisten werken in de academie, is het advies om hier rekening mee te houden en een extra fellow op te leiden; dus totaal vier fellows per jaar in Nederland te laten instromen. Uitgaande van acht UMC's heeft ieder opleidingscentrum bij een tweejarige opleiding ten minste één fellow VPG in opleiding nodig per twee jaar (fulltime; 29 maanden 0.8 fte parttime) al dan niet in samenwerking met een niet-universitair IVF-centrum. Op deze wijze kan er worden voorzien in ten minste twee subspecialisten VPG per IVF-centrum en een subspecialist VPG per transport- of satellietkliniek.

11. Eindtermen subspecialisatie VPG:

Zie leerdoelen/portfolio VPG. Klik [hier](#).

12. Referenties

1. ESHRE Subspecialist Training Programme, [Fellowship Examination \(eshre.eu\)](https://www.eshre.eu)
2. [Leidraad College Vervolgopleidingen NVOG 2021](#).
3. NVOG nota '[subspecialisatie voortplantingsgeneeskunde versie 1-11-2004](#)
4. [Kwaliteitsnorm In Vitro Fertilisatie van NVOG en KLEM](#), Herziene versie 2023
5. [NENI \(Nota Eisen Normen voor Instellingen\)](#), versie 2015

Disclaimer

De NVOG sluit iedere aansprakelijkheid uit voor de opmaak en de inhoud van de voorlichtingsfolders of richtlijn(modules), standpunten, modelprotocollen, leidraden etc., alsmede voor de gevolgen die de toepassing hiervan in de patiëntenzorg mocht hebben. De NVOG stelt zich daarentegen wel open voor attentering op (vermeende) fouten in de opmaak of inhoud van deze voorlichtingsfolders of richtlijnen. Neemt u dan contact op met het Bureau van de NVOG (e-mail: kwaliteit@nvog.nl).